

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.2.1.35>**MIĘDZYNARODOWE PRAWO ISLAMSKIE: W SPRAWIE POSTAWIENIA PROBLEMU***Nargis Mohd**aspirant Katedry Prawa Międzynarodowego i Europejskiego
Narodowego Uniwersytetu „Odeska Akademia Prawnicza” (Odessa, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0025-3589-4628

e-mail: Nagisochka@list.ru

Adnotacja. Artykuł poświęcono zagadnieniu kształtowania się w ramach koncepcji regionalizacji międzynarodowego prawa międzynarodowego prawa islamskiego. Podkreślono, że w ostatnich dziesięcioleciach doktryna prawa międzynarodowego tworzy koncepcję międzynarodowego prawa regionalnego, w ramach której wyróżnia się przede wszystkim z pewną dozą umowności, międzynarodowe prawo europejskie, a także ogół przepisów międzynarodowoprawnych, które uwzględniają cechy regionów afrykańskiego, północnoamerykańskiego, południowoamerykańskiego, w tym zagadnienie regionalizacji prawa międzynarodowego w kierunku podkreślenia międzynarodowego prawa islamskiego jest najmniej zbadane. W związku z tym problem wyodrębnienia z ogółu uniwersalnych międzynarodowych przepisów prawnych ich części, która dotyczy państw islamskich, a także tych międzynarodowych przepisów prawnych, które są akceptowane w ramach międzynarodowych organizacji islamskich, jest aktualny. Jednocześnie proces ten zachodzi nie tylko w kierunku dostosowania uniwersalnych norm międzynarodowych do cech państw islamskich, ale także w kierunku tworzenia norm regionalnych, które konkretyzują uniwersalne przez pryzmat ich cech cywilizacyjnych.

Zauważono brak w krajowej doktrynie prawa międzynarodowego badań dotyczących międzynarodowego prawa islamskiego jako przejawów regionalizacji i fragmentacji prawa międzynarodowego. Okazało się, że wyodrębnienie międzynarodowego prawa islamskiego jako zjawiska regionalizacji współczesnego prawa międzynarodowego nie pokrywa się z geograficznym oznaczeniem terytorium, na które podlegają te normy regionalne. Kryterium wyróżnienia międzynarodowego prawa islamskiego jest czynnik cywilizacyjno-religijny, a nie terytorialny. Ujawniono kwestię zrozumienia cech limologicznych międzynarodowego prawa islamskiego. Podkreślono odmienność islamskiej koncepcji prawa międzynarodowego, która opiera się na przepisach klasycznego prawa islamskiego i międzynarodowego prawa islamskiego jako przejawu fragmentacji i regionalizacji współczesnego prawa międzynarodowego.

Słowa kluczowe: regionalizm, europocentryzm, międzynarodowe prawo regionalne, międzynarodowe prawo islamskie, islamskie prawo międzynarodowe.

INTERNATIONAL ISLAMIC LAW: TO THE PROBLEM STATEMENT*Nargis Mohd**Postgraduate Student at the Department of International and European Law
National University “Odesa Law Academy” (Odessa, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0025-3589-4628

e-mail: Nagisochka@list.ru

Abstract. The article is devoted to the subject of formation of international Islamic law within the framework of the concept of regionalization of international law. In this regard, the problem of separating from that part of the set of universal international legal norms that concerns Islamic states is actualized. At the same time, this process is taking place not only in the direction of adapting universal international standards to the peculiarities of Islamic states, but also in the direction of creating regional standards that concretize universal ones through the prism of their civilizational features.

There is noted the absence in the national doctrine of international law of studies devoted to international Islamic law as a manifestation of regionalization and fragmentation of international law. It was ascertained that the separating of international Islamic law as a phenomenon of regionalization of modern international law does not coincide with the geographical designation of the territory to which these regional norms apply. The criterion for separating of international Islamic law is the civilizational-religious factor, not the territorial one. The issue of understanding the limological characteristics of international Islamic law is disclosed. There is noted the non-identity of the Islamic concept of international law, which is based on the provisions of classical Islamic law and international Islamic law as a manifestation of fragmentation and regionalization of modern international law.

Key words: regionalism, Eurocentrism, international regional law, international Islamic law, Islamic international law.

МІЖНАРОДНЕ ІСЛАМСЬКЕ ПРАВО: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ*Наргіс Мохд**аспірант кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія» (Одеса, Україна)*

ORCID ID: 0000-0025-3589-4628

e-mail: Nagisochka@list.ru

Анотація. Стаття присвячена питанню формування міжнародного ісламського права в рамках концепції регіоналізації міжнародного права. Наголошено, що протягом останніх десятиліть доктрина міжнародного права є сформована концепція міжнародного регіонального права, в межах якої виділяється частково умовно міжнародне європейське право, а також сукупність міжнародно-правових норм, які враховують особливості африканського, північноамериканського, південноамериканського регіонів. При цьому питання регіоналізації міжнародного права стосовно відокремлення міжнародного ісламського права є найменш дослідженими. У зв'язку з цим актуальною є проблема виділення із сукупності універсальних міжнародно-правових норм тієї частини, яка стосується ісламських держав, а також міжнародно-правових норм, прийнятних серед ісламських міжнародних організацій. Цей процес відбувається не тільки в напрямку адаптації до універсальних міжнародних стандартів з урахуванням особливостей ісламських держав, а й у напрямку створення регіональних стандартів, які конкретизують універсальні правові норми через призму їхніх цивілізаційних особливостей.

Наголошено на відсутності у національній доктрині міжнародного права досліджень, присвячених міжнародному ісламському праву як прояву регіоналізації і фрагментації міжнародного права. З'ясовано, що відокремлення міжнародного ісламського права в якості феномена регіоналізації сучасного міжнародного права не співпадає із географічним позначенням території, на яку поширюється дія цих регіональних норм. Критерієм відокремлення міжнародного ісламського права є не територіальний, а цивілізаційно-релігійний чинник. Розкрито питання щодо розуміння лімологічних характеристик міжнародного ісламського права. Наголошується на нетотожності ісламської концепції міжнародного права, що базується на положеннях класичного ісламського права, та міжнародного ісламського права, яке є прикладом фрагментації та регіоналізації сучасного міжнародного права.

Ключові слова: регіоналізм, європоцентризм, міжнародне регіональне право, міжнародне ісламське право.

Вступ. Сучасне міжнародне право характеризується посиленням взаємозалежності між державами та сферами міжнародного права, такими як права людини, навколишнього середовища, економічного розвитку тощо. Це збільшує кількість міжнародних стандартів, унаслідок чого зростає ймовірність конфлікту між ними. Одним із шляхів виключення конфліктності між цими стандартами може стати регіоналізація міжнародного права, за якої універсальні стандарти адаптуються та конкретизуються в залежності від особливостей того чи іншого регіону, причому об'єднуючим фактором слугуватимуть цивілізаційні особливості суб'єктів цього процесу.

Протягом останніх десятиліть доктрина міжнародного права формує концепцію міжнародного регіонального права, в рамках якої виділяється переважно і частково умовно міжнародне європейське право, а також сукупність міжнародно-правових норм, що враховують особливості африканського, північноамериканського, південноамериканського регіонів. При цьому питання регіоналізації міжнародного права в контексті відокремлення міжнародного ісламського права є найменш дослідженим. У зв'язку з цим актуальною є проблема виділення із сукупності універсальних міжнародно-правових норм тієї їхньої частини, яка стосується ісламських держав.

Вчені-юристи пострадянського простору (Х. Бехруз, М. Жданов, Д. Лук'янов, Л. Сюкіяйнен та інші) розглядають проблематику міжнародного ісламського права крізь призму функціонування в системі права ісламських держав такої галузі, як сійяр. Зарубіжні дослідники (М. Буазар, Дж. Захід, Е. Ю. Пауелл, А. Мюллер, С. Нахед, М. Нийхофф, М. Таубе, Б. Фассбендер, М.-Л. Фрик, М. Хаддурі) значну увагу приділяють взаємодії міжнародного та ісламського права. Однак досліджень, присвячених міжнародному ісламському праву як проявленню регіоналізації та фрагментації міжнародного права, небагато.

Основна частина.

Мета статті – дослідження проблематики формування міжнародного ісламського права в рамках концепції регіоналізації міжнародного права. Для досягнення цієї мети поставлені наступні завдання: 1) встановити особливості лімологічних характеристик міжнародного ісламського права; 2) розкрити специфіку формування міжнародного ісламського права як прояву фрагментації сучасного міжнародного права, його зв'язок з ісламською концепцією міжнародного права, що базується на положеннях класичного ісламського права.

1. Особливості лімологічних характеристик міжнародного ісламського права

Однією з проблем, яка ускладнює становлення регіонального міжнародного права, в тому числі міжнародного ісламського, є різноманітність підходів щодо розподілення регіонів залежно від географічних, політичних, ідеологічних і культурних особливостей певних територій. Відокремлення міжнародного ісламського права не співпадає з географічним позначенням території, на яку поширюється дія цих регіональних норм. Критерієм відділення міжнародного ісламського права є не територіальний, а цивілізаційно-релігійний чинник.

Для розуміння лімологічних характеристик міжнародного ісламського права важливим є з'ясування питання про те, які країни належать до ісламських держав. Іслам є другою після християнства релігією за кількістю осіб, що її сповідують (приблизно 1,9 мільярдів мусульман). Організація ісламського співробітництва об'єднує п'ятдесят шість країн Північної Африки, Близького Сходу, Південної Азії, в яких іслам відіграє значну роль. Серед них є ті, що визнають іслам державною релігією, а також ті, де мусульмани становлять більшість населення. Необхідно розрізняти мусульманські та ісламські країни. Мусульманськими є країни, де більшість населення сповідує іслам, причому термін «мусульмани» використовується як об'єктивний і нейтральний, що констатує факт релігійної приналежності населення незалежно від її здійснення. Наприклад, Індія та Китай займають третє та дев'яте місця в списку країн із найбільшою кількістю мусульманського населення, але ці країни не є ісламськими. Е. Пауелл вважає, що ісламськими державами є ті, в яких

правова система переважно базується на обов'язковому запровадженні шариату, а також ті, які обмежують прямий обов'язковий вплив шариату на частину своїх офіційних законів, таких як особисте право або кримінальне право (Powell, 2020: 50). На думку К. Парогової, існують народи, що прийняли іслам як державну релігію, але не як правову регулятивну систему (Парогова, 2015: 134). Таким чином, ісламськими є країни, в яких громадяни дотримуються ісламських законів, і, як наслідок, ісламського міжнародного права, в якому відображені міжнародно-правові традиції, сформовані в рамках класичного ісламського права та інтерпретовані ісламською міжнародно-правовою думкою та практикою.

Виникає питання: наскільки актуальним є регуляторний вплив класичного ісламського права на ісламські країни, коли вони виступають суб'єктами міжнародного права? Відповідь на це запитання пов'язане із розумінням того, що не в усіх ісламських країнах рівною мірою діє класичне ісламське законодавство. Вплив ісламського права на правові системи ісламських держав проявляється в кожній ісламській державі по-різному, залежно від історичних закономірностей розвитку країни, культурних особливостей людей, що її населяють, від її геополітичного розташування. Як зазначає Л. Сюккйяйнен, «саме співвідношення релігійної та юридичної засад багато в чому визначає характер впливу класичного ісламського права на різні сегменти сучасних правових систем ісламських країн, а також пояснює специфіку його зв'язків з європейською правовою культурою» (Сюккйяйнен, 2015: 122). Остання є основою формування універсального міжнародного права як науки та законодавства. На думку Х. Бехруза, слід поділяти ісламські країни залежно від ступеню впливу класичного ісламського права на їхні правові порядки (Бехруз, 2006: 352). Саме це визначає ступінь впливу ісламської концепції міжнародного права на сучасне сприйняття ісламськими країнами універсальних міжнародно-правових стандартів і їхню адаптацію до них через розробку відповідних регіональних міжнародних стандартів, які враховують цивілізаційно-релігійні особливості ісламських держав.

2. Ісламське міжнародне право як традиційна галузь ісламського права

Ісламське міжнародне право як традиційна галузь класичного ісламського права (сійяр) є системою заснованих на шариаті правових норм, які мають міжнародно-правовий характер і регулюють відносини між мусульманами та не мусульманами (Жданов, 2003: 568).

Становлення міжнародного права як науки традиційно пов'язують з іменами європейських учених XV–XVI століть: Франсіско Віторія, Альберіко Джентілі, Гуго Гроція та інших дослідників. Більшість із них були професорами богослов'я в різних європейських університетах. При цьому не враховуються досягнення класичної ісламсько-правової думки у сфері врегулювання відносин, яка почала розвиватися на вісім століть раніше, починаючи з VIII століття. Це, насамперед, ханіфітська школа ісламського права, найвідомішим представником якої є Абу Ханіфа. Цей видатний ісламський юрист був першим, хто розглядав сійяр як окрему галузь науки шариату. Ученем Абу Ханіфа став Шайбані – автор книги *Ас-Сіяр ас-Сагір*, відомої за межами ісламського світу, з якою були ознайомлені Гуго Гроцій і Франсіско Віторія. Представники сучасної доктрини ісламського міжнародного права звертають увагу на те, що тривалий час жодна країна не мала подібного юридично організованого закону щодо відносин з іншими країнами (Zahid, 2018: 21). М. Boisard висловлює цілком імовірні припущення, що ісламські правила стосовно ведення війни вплинули на європейські закони та звичаї, які регулюють цю сферу суспільних відносин (Boisard, 1980: 429). Сталося це через запозичення зазначених норм лицарськими кодексами за часів хрестових походів та їх подальшою трансформацією в сучасне право війни (Taube, 1926: 394–394).

Нахед Самур здійснив критичний аналіз Оксфордського довідника з історії міжнародного права 2012 року (Fassbender, V., Peters, A., 2012) з точки зору відображення в ньому особливостей формування ісламської концепції міжнародного права та міжнародного ісламського права як прояву фрагментації сучасного міжнародного права. Дослідник зазначає, що в цьому авторитетному виданні традиції міжнародного ісламського права майже не розкриваються. Зокрема, відсутні посилання на ісламське міжнародне право в статтях про мир і війну, захист особи, торгівлю та морське право, а також під час опису формування інших галузей міжнародного права, в розвиток яких ісламська міжнародно-правова доктрина внесла значний внесок (Nahed, 2014: 316). Ісламські дослідники звертають увагу на те, що міжнародне право як регулятор відносин між державами-представниками різних цивілізацій з'явилося лише у 1856 році, коли європейці вперше застосували законодавство про ведення війни до нехристиянської європейської країни (Османської імперії). До цього часу відносини між державами – представниками християнського світу врегулювалися лише в межах європейського континенту (Majid, 1956: 362).

Таким чином, ісламське міжнародне право як традиційна галузь класичного ісламського права розглядається ізольовано від історії створення міжнародного права, тобто його значення розкривається неповністю з огляду на європоцентристські традиції міжнародного права.

3. Міжнародне ісламське право як проявлення фрагментації сучасного міжнародного права

Як зазначає V. Kanwar, новий світовий порядок – це співтовариство не атомізованих розрізаних держав, а співробітництво гетерархічних міжнародних та регіональних режимів (Kanwar, 2004: 44), що пояснює існування в сучасному міжнародному праві не лише переважної більшості загальнообов'язкових універсальних норм, але й тих, дія яких поширюється на певні регіони. Універсальні правила не завжди можуть дати рішення, адекватне певним правовим ситуаціям, які виникають у межах регіону, що змушує держави об'єднуватися на регіональному рівні задля протистояння таким ситуаціям. З іншого боку, кодифікація та розробка певних міжнародно-правових стандартів на регіональному рівні також є ефективним засобом проведення регіональної контекстуалізації, необхідної для реалізації універсальних міжнародно-правових

норм на місцевому рівні. Роль та значення регіональних норм визнані Статутом ООН, при цьому вказується на їхню несуперечність положенням цього документу.

Оксфордський словник міжнародного права пропонує розглядати феномен міжнародного регіонального права крізь призму його вузького та широкого розуміння: перший підхід заснований на наявності відмінних цінностей, покладених в основу виділення того чи іншого регіону, другий – передбачає використання в якості класифікуючого критерію будь-яке правило з регіональною сферою застосування (Forteau, 2006). Слід зазначити, що норми регіонального права історично більш ранні, вони часто служать основою універсальних норм. Так, вирішальне значення під час формування універсальних міжнародних стандартів має західна цивілізація, що базується на європейських цінностях, хоча певні міжнародно-правові інститути започатковані в рамках незахідних концепцій міжнародного права, наприклад, концепції класичного ісламського міжнародного права.

Ісламські дослідники, такі як М. Мунір, розглядають зв'язок між міжнародним публічним правом та ісламськими державами не як їхнє підпорядкування універсальним стандартам, а як, імовірно, пристосування до них ісламської правової системи та ісламської цивілізації (Munir, 2012: 48). Слід зазначити, що цей процес відбувається не тільки в напрямку адаптації універсальних міжнародних стандартів до особливостей ісламських держав, а й у напрямку створення регіональних стандартів, які конкретизують універсальні стандарти крізь призму своїх цивілізаційних особливостей.

Міжнародне право як наука формує концепцію міжнародного регіонального права, в рамках якої виділяється, перш за все, з певною часткою умовності, міжнародне європейське право, а також сукупність міжнародно-правових норм, які враховують особливості африканського, північноамериканського, південноамериканського регіонів. При цьому питання регіоналізації міжнародного права стосовно врахування специфіки ісламського права як форми цивілізації є найменш дослідженим.

Ідея міжнародного ісламського права як прояву регіоналізації міжнародного права заснована на спільності релігійної та культурної спадщини ісламських країн, їхніх цивілізаційних цінностей та моральних уявлень. Дослідники наголошують на тому, що особливості взаємодії між міжнародним правом та міжнародним ісламським правом як феноменом регіоналізації, можуть бути досліджені на прикладі прав людини, міжнародного гуманітарного права, міжнародного фінансового права, міжнародного екологічного права (Vaderin, 2008). Нахед Самур розглядає міжнародне ісламське право як один із прикладів наднаціональної неєвропейської правової системи (Nahed, 2014: 315).

Сфера прав людини найбільш яскраво ілюструє необхідність адаптації універсальних правил до регіонального рівня з урахуванням економічних, соціальних, культурних та, насамперед, релігійних потреб, особливостей кожного регіону. Регіоналізація у сфері прав почалася як реакція на універсальні стандарти, що передбачали адаптацію до них різних країн без врахування їхніх цивілізаційних особливостей. Універсальні положення з прав людини доповнюються нормативними системами регіонального рівня, які в деяких випадках посилюють ефективність реалізації прав і свобод. Таким чином, міжнародний документ «Загальна декларація прав людини» – загальний та універсальний стандарт у сфері прав людини – зазнає різних регіональних модифікацій: «Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод» 1950 року, «Американська декларація прав та обов'язків людини» 1948 року, «Американська конвенція про права людини» 1969 року, «Додатковий протокол до Американської конвенції про права людини у сфері економічних, соціальних і культурних прав», «Африканська хартія прав людини та прав народів» 1981 року. Ісламське бачення прав людини представлено Організацією ісламського співробітництва, в рамках якої діють такі міжнародні документи, як «Загальна ісламська декларація прав людини» 1981 року, «Каїрська декларація з прав людини в ісламі» 1990 року, «Арабська хартія прав людини» 1994 року.

Таким чином, міжнародне ісламське право як прояв регіоналізації не є самостійною, відособленою правовою системою; воно є складовою загального міжнародного права з модифікаціями певних універсальних стандартів, що враховують особливості світосприйняття, культурних та релігійних цінностей ісламської цивілізації.

Висновки. Відокремлення міжнародного ісламського права як феномену регіоналізації сучасного міжнародного права не співпадає з географічним положенням території, на яку поширюється дія цих регіональних норм. Критерієм відокремлення міжнародного ісламського права є не територіальний, а цивілізаційно-релігійний чинник. Необхідно розрізняти ісламську концепцію міжнародного права, що базується на положеннях класичного ісламського права, та міжнародне ісламське право як прояв фрагментації та регіоналізації сучасного міжнародного права. Ці феномени взаємопов'язані, але не тотожні. Масив міжнародно-правових актів, які утворюють міжнародне ісламське право як феномен регіоналізації, включає: міжнародно-правові акти, створені в рамках ООН та інших міжнародних організацій універсального рівня, насамперед тих, які стосуються ісламських держав; міжнародно-правові акти, спрямовані на створення регіональних стандартів, що конкретизують універсальні стандарти крізь призму їхніх цивілізаційних особливостей; класичне ісламське міжнародне право.

Список використаних джерел:

1. Бехруз Х. Эволюция исламского права: теоретико-компаративистское исследование : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. Одесса, 2006. 387 с.
2. Жданов Н. В. Исламская концепция миропорядка. Москва : Междунар. отношения, 2003. 568 с.

3. Рарогова К. Исламское право, право исламских государств и их соотношение с традиционным международным правом. *Социально-политические науки*. 2015. № 1. С. 134–138.
4. Сьюкияйнен Л. Р. Основы теории исламского права : учеб. пособие. Москва, 2015. 170 с. URL:<https://dspace.spbu.ru/bitstream/11701/6534/4/Sukiyanen%20L.R.%20Osnovi%20teorii%20islamskogo%20prava.pdf>
5. Boisard M. On the possible influence of Islam on western public and international law. *International Journal of Middle East Studies*. 1980. No 1. P. 429–450.
6. Forteau M. Regional International Law. *Max Planck Encyclopedias of International Law*. 2006. URL: <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e1463>
7. International Law and Islamic Law / edit. by Mashood A. Baderin. 1-st edit. Routledge, 2008. 706 p.
8. Islam and International Law / edit. by M.-L. Frick and A. Müller. Martinus Nijhoff, 2013. 488 p.
9. Jalaly Zahid. Analysis of Origin, Development and Nature of Islamic International Law. *Kardan Journal of Social Sciences and Humanities*. 2018. Vol. 1. June. No1. URL: <https://kardan.edu.af/data/public/files/zahid-jalaly-1105012019053648.pdf>
10. Kanwar V. International Emergency Governance: Fragments of a Driverless System. *Critical Sense. Special Issue on States of Emergency*. 2004. Spring. P. 40–48.
11. Khadduri Majid. Islam and Modern Law of Nations. *The American Journal of International Law*. 1956. Vol. 50. No 2. P. 358–372.
12. Munir Muhammad. Islamic International Law (Siyar): an Introduction. *Hamdard Islamicus*. 2012. Vol. XXXX. No 4. P. 37–60. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1835823
13. Powell E. J. Islamic Law and International Law: Peaceful Resolution of Disputes. New York : Oxford University Press, 2020. 328 p.
14. Samour Nahed. Is there a Role for Islamic International Law in the History of International Law? *European Journal of International Law*. 2014. Vol. 25. No1. P 313–319. URL: <https://doi.org/10.1093/ejil/chu01>
15. Taube M. Etudes sur le developpement historique du droit international dans l «Europe orientale». *Recueil des Cours*. 1926. P. 341–556.
16. *The Oxford Handbook of the History of International Law / edit. B. Fassbender and A. Peters*. Oxford University Press, 2012. 1272 p.

References:

1. Behruz, H. (2006). *Evolutsiya islamskogo prava: teoretiko-komparativistskoe issledovanie* [The Evolution of Islamic Law: A Comparative Theoretic Study]. Doctor's thesis of law. Odessa [in Russian].
2. Zhdanov, N. V. (2003). *Islamskaya kontsepsiya miroporjadka* [Islamic concept of world order]. Moskva : Mezhdunar. otnosheniya [in Russian].
3. Rarogova, K. (2015). *Islamskoe pravo, pravo islamskih gosudarstv i ih sootnoshenie s traditsionnyim mezhdunarodnyim pravom* [Islamic law, the law of Islamic states and their relationship with traditional international law]. *Sotsialno-politicheskie nauki*, 1, 134–138. [in Russian].
4. Syukiyanen, L. R. (2015). *Osnovy teorii islamskogo prava* [Foundations of the theory of Islamic law]. Moskva. Retrieved from <https://dspace.spbu.ru/bitstream/11701/6534/4/Sukiyanen%20L.R.%20Osnovi%20teorii%20islamskogo%20prava.pdf> [in Russian].
5. Boisard, M. (1980). On the possible influence of Islam on western public and international law. *International Journal of Middle East Studies*, 1, 429–450.
6. Forteau, M. (2006). Regional International Law. *Max Planck Encyclopedias of International Law*. Retrieved from <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e1463>
7. Baderin, A. M. (Ed.) (2008). *International Law and Islamic Law*. Routledge. [in English].
8. Frick, M.-L., Müller, A. (Ed.) (2013). *Islam and International Law*. Martinus Nijhoff. [in English].
9. Zahid, J. (2018). Analysis of Origin, Development and Nature of Islamic International Law. *Kardan Journal of Social Sciences and Humanities*, 1 (June). Retrieved from <https://kardan.edu.af/data/public/files/zahid-jalaly-1105012019053648.pdf>
10. Kanwar, V. (2004). International Emergency Governance: Fragments of a Driverless System. *Critical Sense. Special Issue on States of Emergency*, 40–48. [in English].
11. Majid, Kh. (1956). Islam and Modern Law of Nations. *The American Journal of International Law*, 50 (2), 358–372. [in English].
12. Munir, M. (2012). Islamic International Law (Siyar): an Introduction. *Hamdard Islamicus*, XXXX (4), 37–60. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1835823
13. Powell, E. J. (2020). *Islamic Law and International Law: Peaceful Resolution of Disputes*. New York: Oxford University Press. [in English].
14. Nahed, S. (2014). Is there a Role for Islamic International Law in the History of International Law? *European Journal of International Law*, 25 (1), 313–319. Retrieved from <https://doi.org/10.1093/ejil/chu01>
15. Taube, M. (1926). Etudes sur le developpement historique du droit international dans l «Europe orientale». *Recueil des Cours*, 341–556. [in English].
16. *Fassbender, B., Peters, A. (Ed.) (2012). The Oxford Handbook of the History of International Law*. Oxford University Press [in English].